

NTFR 2013/2074 Rechter is bij vaststellen proceskostenvergoeding niet gebonden aan beleidsregels van bestuursorgaan

Hoge Raad 18 oktober 2013, nr.13/01234

Belastingjaar/tijdvak	2010	☐ Brondocument
Wetsartikelen	Awb-art. 8:75 Awb-art. 7:15	
Auteur	mr. M.H.W.N. Lammers	
BNB	2013/264	
ECLI	ECLI:NL:HR:2013:915	

Samenvatting

Het bezwaar van belanghebbende inzake een WOZ-beschikking is gegrond verklaard. De ambtenaar heeft geen proceskostenvergoeding toegekend omdat ten tijde van het doen van de uitspraak op bezwaar belanghebbende geen kosten had gemaakt. Hof Arnhem-Leeuwarden (29 januari 2013, nr. 11/00269, NTFR 2013/340) heeft echter geoordeeld dat een 'no cure, no pay'-afspraken die inhoudt dat belanghebbende pas hoeft te betalen nadat de ambtenaar de proceskosten heeft vergoed, niet in de weg staat aan een proceskostenvergoeding. Het hof heeft voor de bezwaarfase vervolgens een wegingsfactor 1 berekend voor het gewicht van de zaak. Het hof heeft daarbij geen betekenis toegekend aan de door de ambtenaar vastgestelde 'Beleidsregel toepassing van wegingsfactoren bij vergoeding in de bezwaarfase', volgens welke regel een wegingsfactor van 0,25 gehanteerd zou moeten worden. De Hoge Raad onderschrijft de oordelen van het hof. Een rechter dient zelfstandig te bepalen in welke gewichtscategorie een zaak valt. Hij is daarbij niet gebonden aan beleidsregels die het bestuursorgaan ter zake heeft vastgesteld.

Feiten

3.1. In cassatie kan van het volgende worden uitgegaan.

- 3.1.1. Belanghebbende heeft in haar bezwaarschrift tegen de hiervoor onder 1 bedoelde beschikking en aanslag verzocht om een vergoeding van kosten van door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand in verband met de behandeling van het bezwaar.
- 3.1.2. De heffingsambtenaar heeft het verzoek afgewezen omdat ten tijde van het doen van de uitspraak door belanghebbende geen kosten waren gemaakt.

Geschil

In geschil is of de heffingsambtenaar terecht geen proceskostenvergoeding voor de bezwaarfase heeft toegekend.

Rechtsoverwegingen

- 3.2.1. Het Hof heeft een vergoeding toegekend voor de hiervoor in onderdeel 3.1.1 bedoelde kosten van rechtsbijstand. Het heeft daartoe geoordeeld dat belanghebbende aannemelijk heeft gemaakt dat zij met de gemachtigde een 'no cure, no pay'-afpraak heeft gemaakt die, wat betreft de bezwaarfase, inhoudt dat belanghebbende de vergoeding voor de werkzaamheden van de gemachtigde pas verschuldigd is nadat de heffingsambtenaar een vergoeding heeft betaald. Voorts heeft het Hof geoordeeld dat een dergelijke afspraak niet aan toekenning van een vergoeding van kosten van beroepsmatig verleende rechtsbijstand in de weg staat.
- 3.2.2. De hiertegen gerichte middelen falen. Dit behoeft, gezien artikel 81, lid 1, van de Wet op de rechterlijke organisatie, geen nadere motivering, nu de middelen in zoverre niet nopen tot beantwoording van rechtsvragen in het belang van de rechtseenheid of de rechtsontwikkeling.
- 3.3.1. Het Hof heeft de vergoeding voor kosten van rechtsbijstand in de bezwaarfase berekend met inachtneming van een wegingsfactor 1 (= gemiddeld) voor het gewicht van de zaak. Het heeft daarbij geen betekenis toegekend aan de door de heffingsambtenaar bij besluit van 27 mei 2010 vastgestelde 'Beleidsregel toepassing van wegingsfactoren bij vergoeding in de bezwaarfase 2010' (hierna: de Beleidsregel). In de Beleidsregel is de te hanteren wegingsfactor voor het gewicht van de zaak gesplitst in deelwingsfactoren; een van die factoren is afhankelijk gesteld van (het in geschil zijnde deel van) het bedrag van de aanslag. Volgens de Beleidsregel zou de factor voor het gewicht van de zaak in dit geval 0,25 (= zeer licht) bedragen. Naar het oordeel van het Hof dient de Beleidsregel echter bij het bepalen van het gewicht van de zaak buiten toepassing te worden gelaten.
- 3.3.2. Het vierde middel betoogt dat het Hof de Beleidsregel ten onrechte buiten toepassing heeft gelaten.
- 3.3.3. Zoals in het arrest van de Hoge Raad van 23 september 2011, nr. 10/04238, ECLI:NL:HR:2011:BT2293, BNB 2011/265 (red.: NTFR 2011/2248), is beslist, dient de beoordelende instantie zelfstandig – op grond van een eigen waardering – te beoordelen in welke gewichtscategorie een zaak valt. Indien de gewichtscategorie van een zaak in het kader van een vergoeding voor kosten van rechtsbijstand in de bezwaarfase ter discussie staat bij een rechter die over de feiten oordeelt, dient die rechter dan ook zelfstandig te bepalen in welke gewichtscategorie de zaak valt, met toepassing van de regels die op grond van artikel 7:15, lid 4, Awb zijn gesteld in het Besluit proceskosten bestuursrecht en de bij dit besluit behorende Bijlage. De rechter is daarbij niet gebonden aan het oordeel van het bestuursorgaan en kan de juistheid van het oordeel van het bestuursorgaan met betrekking tot deze factor volledig toetsen. Hij is daarbij derhalve niet gebonden aan beleidsregels die het bestuursorgaan ter zake heeft vastgesteld, voor zover die leiden tot een lagere vergoeding dan naar het eigen oordeel van de rechter op zijn plaats is.
- 3.3.4. Het Hof heeft derhalve terecht de Beleidsregel buiten toepassing gelaten. Ook het vierde middel faalt daarom. (Volgt ongegrondverklaring.)

Commentaar

Op grond van art. 7:15, lid 2, Awb worden de kosten die belanghebbende in verband met de behandeling van het bezwaar heeft moeten maken, door het bestuursorgaan vergoed indien belanghebbende hier om verzoekt en het bestreden besluit wordt herroepen wegens een aan het bestuursorgaan te wijten onrechtmatigheid. Ook in de beroepsfase is dit artikellid van toepassing op grond van art. 8:75, lid 1, Awb. De bestuursrechter is bevoegd een partij te veroordelen in de kosten die een andere partij in verband met behandeling van het beroep bij de bestuursrechter en van het bezwaar redelijkerwijs heeft moeten maken.

In het onderhavige geval heeft belanghebbende met zijn gemachtigde een 'no cure, no pay'-afspraken gemaakt die inhoudt dat belanghebbende de vergoeding voor de werkzaamheden van de gemachtigde pas verschuldigd is nadat de heffingsambtenaar een vergoeding heeft betaald. De heffingsambtenaar wijst in de bezwaarfase het verzoek om kostenvergoeding af, belanghebbende heeft immers op dat moment nog geen kosten gemaakt.

De Hoge Raad heeft reeds meerdere keren (zie onder meer HR 7 oktober 2011, nr. 10/05199, NTFR 2011/2247 en HR 16 november 2012, nr. 11/02517, NTFR 2012/2756, beide met commentaar van Thijssen) geoordeeld dat aan toekenning van een vergoeding van kosten van beroepsmatig verleende rechtsbijstand niet in de weg staat dat die bijstand is verleend op basis van 'no cure, no pay'. Wat de heffingsambtenaar in het onderhavige geval heeft gedreven om toch tot en met de Hoge Raad door te procederen, volgt uit het beroepschrift in cassatie. Volgens de heffingsambtenaar is geen sprake van een 'no cure, no pay'-afspraken maar van een situatie waarin volledig gratis wordt geprocedeerd.

Uit art. 25 Gedragsregels voor advocaten volgt dat van 'no cure, no pay' sprake is indien slechts bij een bepaald gevolg salaris in rekening wordt gebracht. Dit is nu juist exact de afspraak die in het onderhavige geval is gemaakt. Bij 'winst' is belanghebbende een bedrag aan kosten verschuldigd, dit bedrag behoeft echter pas te worden betaald op het moment dat de gemeente het bedrag van de toegekende proceskostenvergoeding aan belanghebbende heeft betaald. De heffingsambtenaar vangt dan ook bot. De Hoge Raad doet dit onderdeel, niet erg verrassend, af met een beroep op art. 81, lid 1, Wet RO.

Ook de stelling van de heffingsambtenaar dat het hof de 'Beleidsregel toepassing van wegingsfactoren bij vergoeding in de bezwaarfase 2010' ten onrechte buiten beschouwing heeft gelaten bij de berekening van de hoogte van de vergoeding, kan volgens de Hoge Raad niet tot cassatie leiden. De Hoge Raad verwijst hierbij naar zijn arrest van 23 september 2011 (nr. 10/04238, NTFR 2011/2248, met commentaar van Van Amersfoort) waarin hij heeft geoordeeld dat de rechter – op grond van eigen waardering – dient te beoordelen in welke gewichtscategorie een zaak valt. De rechter is hierbij niet gebonden aan de beleidsregels die het bestuursorgaan heeft vastgesteld voor zover die leiden tot een lagere vergoeding dan naar het eigen oordeel van de rechter op zijn plaats is.

[1] Mr. M.H.W.N. Lammers is advocaat bij Hertoghs advocaten – belastingkundigen.

Bron: <http://www.ndfr.nl/link/NTFR2013-2074>

Datum: 28-4-2016 11:54:24

Alle rechten voorbehouden. Alle auteursrechten en databankrechten van deze tekst worden uitdrukkelijk voorbehouden. Deze rechten berusten bij Sdu Uitgevers. Niets uit NDFR mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the publisher's prior consent.